

Sektor Omsorg
Eva Haglund
Tel: 0304-334364
E-post: eva.haglund@orust.se

Kommunfullmäktige

Motion om villkorat försörjningsstöd

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

Med hänvisning till förvaltningens skrivelse daterad 2020-01-10 anse motionen vara besvarat.

Sammanfattning av ärendet

I motion daterad 2019-10-25 föreslår Leif Kinle (SD) att försörjningsstöd ska villkoras med motprestation i form av arbetsinsats inom kommunen. Motionären beskriver en projektidé, ”Vägen till arbete”, där mottagare av försörjningsstöd ska arbeta inom exempelvis kommunens lokalvård (under stöd och ledning av befintlig personal).

Utredning i tjänsteskrivelse daterad 2020-01-10 visar att största delen av de som uppstår försörjningsstöd inom Orust kommun och har arbetsförmåga är i sysselsättning. En mindre grupp om 5-10 personer som står långt från arbetsmarknaden saknar i dag sysselsättning.

Utredning

Det har inkommit en motion om villkorat försörjningsstöd. Motionen har resulterat i ett uppdrag att besvara följande frågeställningar:

- Beskriv generellt vad som krävs för att få försörjningsstöd.
- Är det förenligt med gällande lagstiftning att villkora försörjningsstöd ytterligare genom att kräva att mottagaren av stödet arbetar inom kommunens verksamheter?
- Om det är förenligt med befintligt regelverk att villkora försörjningsstöd med arbete inom kommunen, vilka för och nackdelar finns med detta?

Generella krav för försörjningsstöd inom Orust kommun

För att få försörjningsstöd inom Orust kommun krävs att du inkommer med följande handlingar:

- Legitimation
- Hyres-/inneboendekontrakt
- Specifikation på samtliga inkomster de senaste tre månaderna

- Inkomstdeklaration och slutskattsedel
- Uppgift om tillgångar (ex bil, bank, fastighet)
- Kvitto på betalda hyror och andra räkningar
- Handlingsplan från AF
- Anställningsbevis vid arbete. Läkarintyg vid sjukskrivning
- Bankkontoutdrag de senaste tre månaderna
- Bankkontosammanställning från aktuella banker
- Lista med sökta arbeten den senaste månaden.

Därtill kommer att om inget dokumenterat arbetshinder föreligger skall den enskilde stå till arbetsmarknadens förfogande och om behovet av försörjningsstöd är mer än av tillfällig karaktär remitteras den enskilde vidare till Arbetsmarknadsenheten, AME för praktik, till samordningsförbundet för rehabiliteringsinsatser, praktik eller utredning av arbetsförmågan.

Om man inte står till arbetsmarknadens förfogande görs en individuell planering för hur detta skall bli möjligt, alternativt en planering för att få annan offentlig försörjning. Det kan vara insatser som behandling för beroendeproblematik, samarbete med vården för medicinska insatser och samverkan med försäkringskassa för annan offentlig försörjning.

Lagstiftning

De huvudsakliga paragraferna som styr ekonomiskt bistånd och möjligheten att ställa krav på sysselsättning i samband med ekonomiskt bistånd är:

”4 kap. Rätten till bistånd

1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”

”4 § Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjuda någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket. Lag (2013:421).”

Orust kommun

POSTADRESS
473 80 Henån

BESÖKSADRESS
Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON
0304-33 40 00

E-POST
kommun@orust.se
HEMSIDA
www.orust.se

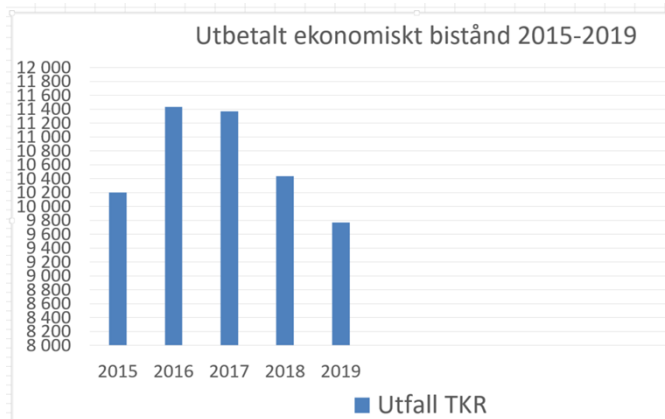
BANKGIRO
645-8368
ORG. NR
212000-1314

Det är således helt förenligt med socialtjänstlagen att ställa krav på aktivt arbete för återgång eller inträde på arbetsmarknaden. Stödet som ges ska dock vara individuellt anpassat för att stötta den enskilde utifrån dennes utvecklingsbehov.

Nuläge

Försörjningsstödet utveckling de senaste fem åren:

Försörjningsstödet uppgick 2019 till 9 800 tkr. Fördelat enligt tabell nedan:

Arbetslös utan ersättning	27%
Arbetshinder sociala skäl	26%
Sjukskriven utan ersättning	20%
Utebliven förmån	8%
Normkomplettering	10%
Etableringsersättning/återsöks	4%
Ensamkommande/återsöks	2%
Återkrav	2%
Begravningshjälp	0,50%
	100%

De personer som är sjukskrivna respektive har normkomplettering är inte aktuella för praktik då de antingen har arbete eller uppbär annan ersättning från socialförsäkringssystemet. Detta är t ex sjukskrivna med låg a-kassa, timanställda, personer i arbetsmarknadspolitisk åtgärd där ersättningen/lönen inte täcker levnadsomkostnaderna.

Personerna med arbetshinder av sociala skäl är en målgrupp som identifierats inom försörjningsstödet tidigare. I enlighet med IFO-planens intention planerar IFO och AME tillsammans en hemmaplanslösning i form av gruppverksamhet på försök, med start februari 2020. Denna målgrupp är mycket långt från arbetsmarknaden och har heller inte förmåga att klara arbetsträning pga. arbetshinder som funktionsvariation, svår psykisk ohälsa, beroendeproblematik, andra medicinska skäl.

Vidare planeras en verksamhet med beroendestödjare för personer som har beroendeproblematik som gör att de inte klarar en arbetspraktik. Rekrytering av personal pågår.

Orust kommun

POSTADRESS
473 80 Henån

BESÖKSADRESS
Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON
0304-33 40 00

E-POST
kommun@orust.se
HEMSIDA
www.orust.se

BANKGIRO
645-8368
ORG. NR
212000-1314

För personer som är arbetslösa ställs i dag krav på plan för återgång till egen försörjning. Av de i dagsläget ca 30 aktuella personer som är arbetslösa är mer än hälften i sysselsättning via AME och ytterligare några har insatser via Samordningsförbundet.

Kvar finns uppskattningsvis 5-10 personer som alla tidigare haft insatser via AME och Samordningsförbundet utan att de kunnat komma vidare i arbete efter insats. Det är personer mycket långt från arbetsmarknaden. Försök med arbetsträning, praktikplatser, arbetsvägledning och arbetsförmågeutredningar, via AME och/eller Samordningsförbundet har gjorts och det har inte fungerat. Det är personer i behov av mer stöd än AME och Samordningsförbundet kan ge.

Bedömning

Den grupp som skulle vara aktuell för praktikinsatser, av annat slag än det som erbjuds redan i dag, är den ovan nämnda gruppen på 5-10 personer. Det är en grupp mycket långt från arbetsmarknaden. Tidigare försök med arbetsträning har gjorts men inte fungerat. Det behövs särskild kompetens för att kunna tillgodose det stöd dessa personer behöver.

Bedömningen är att det skulle vara fullt möjligt att erbjuda denna grupp sysselsättning om man använder sig av hela kommunens verksamhetsområde. Det är förenligt med lagstiftningen att anvisa biståndssökande till praktikplats. Denna praktikplats ska syfta till att utveckla den enskildes förutsättningar och behöver därför vara individuellt anpassad för detta.

För att det skall vara möjligt att få en fungerande praktik för denna målgrupp bedöms det att det krävs arbetsledare med stort engagemang och personlig kompetens. Dessutom krävs en rad olika arbetsplatser för att tillgodose den individuella anpassningen av sysselsättning. Både arbetsledaren och den enskilde behöver också få stöd av en arbetsmarknadskonsulent som arbetar tätt tillsammans med praktikplatsen.

Fördelar med att utveckla praktikmöjligheterna så att krav kan ställas på fler personer att delta i praktik för att få försörjningsstöd är att dessa personer som i dag inte har sysselsättning får möjlighet att växa i en sysselsättning som är anpassad.

Nackdelen är att det kräver ytterligare förstärkning inom AME med en Arbetsmarknadskonsulenttjänst och medför en kostnad för kommunen.

För den övervägande delen av målgruppen som uppbär försörjningsstöd i dag bedöms annan offentlig försörjning vara lösningen på sikt då arbetsförmåga till stor del saknas. Frågan är nationellt uppmärksamman, t ex utförsäkrade personer som fyllt 29 år och aktivitetsersättningen har upphört. Förhoppningar finns om förändrad lagstiftning. Det kommunens handläggare här kan göra är att arbeta så nära försäkringskassan som möjligt för att hjälpa målgruppen till adekvat försörjning.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2019-10-25

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2019-11-14 § 107

Remissblad daterat 2019-12-05

Tjänsteskrivelse daterad 2020-01-10

Orust kommun

POSTADRESS

473 80 Henån

BESÖKSADRESSCentrumhuset
Åvägen 2-6**TELEFON**

0304-33 40 00

E-POST

kommun@orust.se

HEMSIDA

www.orust.se

BANKGIRO

645-8368

ORG. NR

212000-1314

Datum

2020-01-10

Diarienummer

/Ärendebeteckning/
5(2)

Beslutet skickas till

Sektor Omsorg

ORUST KOMMUN

Sektor Omsorg

Eva Haglund
Verksamhetschef

Cecilia Kristmansson
Enhetschef Vuxenheten

Orust kommun

POSTADRESS

473 80 Henån

BESÖKSADRESS

Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON

0304-33 40 00

E-POST

kommun@orust.se

HEMSIDA

www.orust.se

BANKGIRO

645-8368

ORG. NR

212000-1314

2019-10-25

Motion angående villkorat försörjningsstöd/Vägen till anställning.

Vi ser att andelen med långvarigt försörjningsstöd är stort i vår kommun.

Samtidigt vet vi att långtidssjukskrivningar och sjukskrivningar inom vissa yrkeskategorier är höga.

Sverigedemokraterna vill därför starta ett projekt där kommunmedlemmar som av olika anledningar hamnat långt ifrån arbetsmarknaden får en nystart, samtidigt som vi motverkar att våra medarbetare får en arbetsbelastning som gör att de mår dåligt.

Vi vill att våra lokalvårdare blir arbetsledare för ett litet team medarbetare. De får gemensamt utarbeta sitt arbetsschema och fördela uppgifterna. Det skulle innebära att vår nuvarande personal skulle få en stor avlastning, samtidigt som den enskilde som idag står en bit ifrån en anställning skulle få arbetserfarenhet, rutiner i vardagen och i de fall det handlar om våra nyanlända, värdefulla kontakter och språkträning.

Ovanstående kan så klart utökas även till andra verksamheter, exempelvis grönyte och hamnskötsel, fordonsvård m.m.

Detta kan såklart i vissa fall behöva individanpassas, men utgångspunkten bör vara att det ska kunna jämföras med en anställning, med samma krav och rättigheter.

Sverigedemokraterna föreslår härmed att:

Kommunstyrelsen snarast sätter igång arbetet med projektet "vägen till anställning"

Förvaltningen ges i uppdrag att ta fram hur många och vilka som kan vara aktuella att ingå.

Förhoppningsvis kan detta leda till att vi får ner sjuktalen, ger fler en chans till jobb, och sparar värdefulla skattepengar.

Leif Kinle

Sverigedemokraterna Orust

Uppföljning med årsprognos

Sektor omsorg
Tertial 3 2019

Innehållsförteckning

1 Ekonomisk redovisning och analys	3
1.1 Analys av utfall	3
1.2 Investeringar.....	6
1.3 Händelser under året.....	6
1.4 Framtid	7
2 Måluppfyllelse och analys	10
2.1 Attraktiv kommun.....	10
2.2 Hållbarhet och hushållning.....	12
2.3 Attraktiv arbetsgivare	13
2.4 Övriga områden.....	14
2.5 Urval av nyckeltal	15

1 Ekonomisk redovisning och analys

Sektor omsorg (mkr)		Utfall 2019	Utfall 2018
Sektorsövergripande	Intäkter	0,8	0,7
	Kostnader	-13,7	-9,1
	Nettokostnader	-12,9	-8,5
	Budgetram	6,4	-10,6
	Avvikelse	-19,3	2,1
Äldreomsorg	Intäkter	28,2	30,5
	Kostnader	-145,6	-212,4
	Nettokostnader	-117,4	-181,9
	Budgetram	-116,2	-174,1
	Avvikelse	-1,2	-7,8
Vård och omsorg	Intäkter	2,6	2,5
	Kostnader	-109,4	-30,7
	Nettokostnader	-106,8	-28,2
	Budgetram	-112,2	-28,5
	Avvikelse	5,4	0,3
Stöd och omsorg	Intäkter	11,8	12,0
	Kostnader	-97,5	-95,6
	Nettokostnader	-85,7	-83,5
	Budgetram	-85,8	-81,2
	Avvikelse	0,1	-2,4
Individ och familjeomsorg	Intäkter	24,3	29,0
	Kostnader	-93,1	-105,9
	Nettokostnader	-68,7	-77,0
	Budgetram	-66,5	-64,6
	Avvikelse	-2,2	-12,3
Sektor omsorg, totalt	Totala intäkter	67,7	74,6
	Totala kostnader	-459,3	-453,7
	Totala nettokostnader	-391,6	-379,1
	Total budgetram	-374,4	-359,0
	Avvikelse	-17,2	-20,1

1.1 Analys av utfall

Slutligt för året stannar resultatet för sektorn på ett underskott med 17,2 mkr. Resultatet innebär en försämring mot prognostiserat resultat i oktober med 2,4 mkr.

Sektorns resultat för året är däremot inom det underskott om 17,4 mkr som sektorn i Uppdragsdokumentet för 2019-2021 signalerade om.

Kommunstyrelsen (KS) beslutade 2019-02-27 § 54 sedermera att godkänna sektor omsorgs uppdragsdokument, vilket innebar att ett underskott för året skulle ses som acceptabelt. I beslutet angavs även att sektorn skulle fortsätta att vidta ytterligare åtgärder för att undvika ett budgetunderskott vid årets slut.

Förutom acceptans för ett underskott för året har även sektorn fått ett tillskott i budget med 3,5 mkr avseende ökade kostnader för heltid.

I budget för 2019 tilldelades omsorgen medel till hemtjänst beräknat på 297 stycken brukare vid uppföljning av antalet brukare för året har sektorn i genomsnitt haft 310 stycken brukare.

Under året har två redovisningsprincipiella förändringar gjorts som påverkar årets utfall negativt, den ena gäller fakturering av intäkter för hyra och den andra gäller hanteringen av löneskulden. Löneskulden avser kostnader för till exempel ersättning för obekvämt arbetstid som avser arbete för 2019 men där utbetalning sker i januari 2020. Totalt innebär de förändrade redovisningsprinciperna, som påverkar flera enheter, ökade kostnader med 1,8 mkr.

Sektorn även haft kostnader för gemensamma avslut avseende anställningar om cirka 2 mkr.

Totalt för sektorn innebär ovanstående kostnadsökningar av engångskaraktär en belastning med 3,8 mkr.

Bortsett från ovanstående engångskostnader, vilka verksamheten inte kunnat påverka eller förutse, hade resultatet för sektorn istället varit ett underskott om 13,4 mkr. Resultatet visar en förbättring av kostnadsutvecklingen för sektorn i enlighet med det uppdrag som KS angav vid godkännande av uppdragsdokumentet för året.

Nedan följer en sammanställning med kommentarer till resultatet per

verksamhetsområde.

Sektorsövergripande, underskottet som redovisas avser det underskott som KS beslutade att godkänna för 2019 om 17,4 mkr samt kostnader för gemensamt avslut som redogjorts för ovan.

Äldreomsorg redovisar ett totalt sett ett underskott på 1,2 mkr. Inom verksamheterna redovisar däremot hemtjänsten ett positivt resultat för året (+0,4 mkr) och särskilda boendena ett underskott (-1,7 mkr). Under året har särskilda boendet Strandgården, på grund av ombyggnad, varit lokaliserad på flera adresser. Detta har inneburit extra inköp och ökade driftskostnader. Underskottet härleds även till oförutsedda kostnader för fjärrvärme, höga sjuktal samt dyra omkostnader för tillfälliga vistelser från annan kommun för hemtjänsten.

Vård och omsorg redovisar ett överskott för året på totalt 5,4 mkr. Överskottet härrör fullt ut till en minskning av antalet hemtjänsttimmar mot budgeterat. Övriga enheter, korttids, bemanningsenheten och hälso- och sjukvårdsenheten har alla genererat ett underskott. Orsakerna till detta kan förklaras av ökade kostnader vid sjukskrivning, införande av heltid, betaldagar samt ökade kostnader för inkontinenshjälpmedel.

Stöd och Omsorg totalt sett visar verksamhetsområdet ett mindre överskott för året (0,1 mkr). För enheterna inom verksamhetsområdet finns stora skillnader i det ekonomiska utfallet. Minskade kostnader för köpta platser för socialpsykiatri genererar ett stort överskott medan flera av LSS-boendena genererar större underskott. Orsakerna för detta kan förklaras av bland annat mycket höga kostnader för sjukskrivningar.

Individ och familjeomsorg genererar för året ett underskott om 2,2 mkr. Underskottet härleds till ökade kostnader för placeringar. Förutsättningarna att återsökta ekonomisk ersättning från Migrationsverket har förändrats. Detta har medfört att ersättning uteblivit för ärenden som tidigare bedömts vara av LVU-likande karaktär. Ökningen av placeringskostnader har också en förklaring i ett förbättrat utredningsarbete. Verksamheten har under 2019 arbetat med familjer som återkommit och varit aktuella under långa perioder under många år där bedömningen är att insatser inte gjorts i tillräcklig omfattning tidigare. Inom verksamheten finns även positiva avvikelser där ingår minskade

kostnader för feriearbetare, vakanshållning av partiella tjänstledigheter samt frånvaro i samband med vård av barn.

Åtgärder som genomförts för att minska budgetunderskott för året

I sektorns uppdragsdokument för 2019-2021 redovisas en handlingsplan med åtgärder som en del i arbetet att nedbringa sektorns kostnader till en godtagbar nivå.

Att heltid som norm är kostnadsdrivande har konstaterats i andra kommuner som gjort motsvarande införande, man pratar om en kostnadsökning om cirka två procent. Gemensamt för de verksamheter som inom sektor omsorg som infört heltid är att de har en svårighet att hålla budget på grund av bland annat introduktionskostnader, svårigheter att sälja resursspass samt en inte fullt ut optimerad schemaläggning vilket är kostnadsdrivande för verksamheten. Kommunstyrelsen beslutade på mötet 2019-08-28 § 177 att bevilja sektorn 3,5 mkr avseende merkostnader för införandet av heltidsprojektet. Tillskottet har beviljats för 2019 samt i budgettram för 2020 men arbetet för att hålla nere kostnaderna avseende heltid fortsätter inom sektorn. Under året har verksamheterna arbetat utifrån workshops där flera yrkeskategorier har träffats där syftet varit att tillsammans hitta lösningar för att effektivisera och optimera bemanning utifrån heltid som norm. Bland annat har träffarna resulterat i en tydligare process vid planering av scheman. Diskussioner kring samplanering och hur resursspassen ska nyttjas på bästa sätt har varit fundamentala frågor. Allt för att förbättra arbetssätten kring heltid, kunna fördela resurserna bättre och därmed kunna minska kostnaderna.

Nedan följer punkter med kostnadsbesparande åtgärder som genomförs inom varje verksamhetsområde;

Äldreomsorg

- Vakanshållning vid frånvaro.
- Ersättning av enhetschef inom SÄBO med chefsstöd.
- Samlokalisering av hemtjänstgrupper med ökad samplanering som följd.
- Inköp av el cyklar har gjorts samt översyn för att minska antalet bilar.
- Minskat andelen dubbelbemanning genom handlingsplan

- Fortsatt arbete med effektiv behovsstyrd schemaplanering (Handlingsplan). Se inledande stycke avseende heltid.
- Effektivisering av flöden vid in- och utflyttning SÄBO (Handlingsplan). Förändringar har gjorts i arbetet kring in och utflyttningar, möjlighet att tacka nej vid erbjudande om boende samt även ett förändrat förhållningssätt vid in och utflytt.

Vård och Omsorg

- Regelbunden uppföljning av samtliga insatser SoL äldre med fokus på brukare med hög andel beviljade timmar (Handlingsplan). Två workshops har genomförts där biståndsenheten och enhetschefer för hemtjänst har deltagit. Syftet har varit att gemensamt hitta lösningar för hur behoven hos brukarna kan följas upp samt snabbt avsluta det som inte finns behov av, för att minska timmarna och därmed kostnaderna. Många nya idéer för hur man gemensamt ska arbeta med beställningar, verkställighet, planering samt uppföljningar på bästa och mest optimala sätt för vår verksamhet och våra brukare. . Månadsvis uppföljning chef/bistånd har införts under senare delen av året vilket bör ge resultat under 2020.
- Utifrån angivna åtgärder i genomlysningen för hemtjänst har månatliga avstämningar mellan handläggarna på bistånd och enhetschefer inom hemtjänsten införts.
- Verksamhetsområdet har arbetat under året med att ha ett bra flöde på korttidsboendet och på så sätt hållit antalet betaldagar och därmed kostnaderna på en låg nivå.

Stöd och omsorg

- Uppbyggnad av fler servicebostäder (Handlingsplan). Dialog har förts med Orustbostäder kring möjligheten att få tillgång till fler lägenheter.
- Planera samt bygga socialpsykiatriboende i egen regi (Handlingsplan). Planeras till 2021 på Ågården.
- Påbörjat arbete med en förtätning av lokaler för daglig verksamhet.
- Minskning av personalkostnader (ner till resurstilldelningsnivå) inom gruppbostad LSS (Handlingsplan) Arbetet har försvårats bland

annat på grund av höga andel sjukskrivning in om vissa enheter och har inte fått den effekt som förväntades. Samplanering mellan enheterna och daglig verksamhet utifrån införandet av heltid har påbörjats under hösten.

- Uppbyggnad av boendestödsgrupp socialpsykiatri (Handlingsplan) Planeras till 2021.

Individ och familjeomsorg

- Fortsatt arbete med att skapa en stabil tillsvidareanställd arbetsgrupp inom Familjeenheten (Handlingsplan). Antalet konsulter har minskat kraftigt under året till förmån för egen personal. Konsulter finns kvar på ett fåtal tjänster där rekrytering varit svår.
- Säkerställa att verksamheten bedrivs enligt ett väl känt kvalitetsledningssystem (Handlingsplan). Stort fokus har under året varit att arbeta med ledning och styrning inom Familjeenheten och Vuxenenheten vad gäller innehåll, kvalitet, arbetsmiljö och ekonomi. Åtgärder som genomförts är bland annat framtagande av årshjul, utarbetande av rutiner, egenkontroller, målarbete, uppdragsbeskrivningar med mera.
- Start och uppbyggnad av team för hemmaplansarbete med barn och familj (Handlingsplan) Uppbyggnaden av hemmaplanslösningar är påbörjad. Familjebehandlarorganisationen har utökats för att klara behandlings- och utredningsuppdrag i hemmiljö, familjehemssekreterare är rekryterade för att utveckla familjehem i egen regi. En svårighet för den lilla kommunen är att rekrytera familjehem, bygga upp en bank för framtida matchningar och samtidigt behålla familjehemmen om de inte får placeringar på lång tid.
- Ett aktivt och systematiskt arbete har genomförts för att månadsvis gå igenom samtliga placeringar i syfte att se möjligheter, kontrollera, följa upp samt för att prognostisera kostnader.

1.2 Investeringar

Sektor omsorg har genomfört ett antal mindre re-investeringar till ett

samlat värde av 0,9 mkr inom ramen för den budgeterade potten på 1,0 mkr. Bland annat inköptes 21 sängar till äldreomsorgen och kontorsutrustning till bemanningsenheten. Därutöver har diverse ändringar och tillägg genomförts på särskilda boendet Gullvivan för 1,9 mkr som inte var budgeterade.

Ett införande av nyckelfri hemtjänst som var planerat har inte genomförts under 2019 utan kommer istället att genomföras under 2020. Övriga fastighetsinvesteringar som påverkar sektorn beskrivs av sektor samhällsutveckling.

1.3 Händelser under året

Inför året gjordes en omorganisation inom sektorn till att från och med ingången av 2019 omfatta fyra verksamhetsområden, äldreomsorg, stöd och omsorg, individ och familjeomsorg samt nyinrättade vård och omsorg. Vård och omsorg består av verksamheter som till stor del tidigare legat under verksamhetschefen för äldreomsorg.

Under året har genomlysningar gjorts av två verksamheter, hemtjänst samt stöd och omsorg. Syftet med genomlysningarna har varit att beskriva verksamheten och de utmaningar som dessa står inför. Syftet har även varit att informera om de processer som pågår, ge förslag till åtgärder för att minska kostnaderna men också presentera åtgärder för att utveckla och förbättra verksamheten. Beslut har även tagits för att genomlysa verksamhetsområdet vård och omsorg, detta kommer att ske under våren 2020.

En plan för individ och familjeomsorgens framtid har antagits politiskt. Verksamheten har under året präglats av arbete enligt planens riktning och intentioner. Stort fokus har varit att arbeta med ledning och styrning inom Familjeenheten och Vuxenenheten vad gäller innehåll, kvalitet, arbetsmiljö och ekonomi. De största effekterna hittills är att det finns ordinarie befattningshavare på nästan alla tjänster samt att de stora ifrågasättandet av verksamheten som Inspektionen för Vård och Omsorg haft under åren

2017 och 2018 nu upphört.

Sektorn har ett par pågående rättliga tvister med Migrationsverket som avser förändrade kriterier vid återsökning av medel vid placeringar på grund av LVU-liknande skäl.

Sektorn beviljades stöd från Sundarbetslivs resursteam. Målet med samarbetet med Suntarbetsliv är att på lång sikt skapa hälsosamma arbetsplatser och på kort sikt sänka den höga korttidsjukfrånvaron. Suntarbetsliv arbetar med friskfaktorer, det finns flera framforskade men verksamheten har valt att rikta in arbetet på två stycken nämligen ledarskap samt rättvis och transparent organisation.

Samverkande sjukvård som är ett samverkansarbete inom Fyrbodal, där kommunens sjuksköterskor arbetar aktivt, har vunnit Götapriset 2019. Götapriset är ett av Sveriges tyngsta kvalitetspris för offentligt finansierade verksamheter. Priset delades ut för utvecklingsarbetet av *I Väntan På Ambulans* konceptet som innebär att kommunens sjuksköterskor larmas på samma sätt som ambulansen vid "prio 1" larm i närområdet och kan därmed snabbt vara på plats och påbörja insatser hos patienten.

1.4 Framtid

Framtid

Sektorn står inför flera utmaningar vad gäller lokaler under de kommande åren. Flera har presenteras i sektorns lokalförsörjningsplan medan andra har uppkommit i samband med andra utredningar. Nedan ses fler åtgärder som sektorn står inför inom de närmaste åren:

- Nya hyresavtal för gruppboende mellan Orust kommun och Orustboende.
- Nytt avtal gällande Eklunden i Svanesund med Orustboende.
- Införande av fiber, internet, telefoni och utbud av tv-kanaler inom alla särskilda boenden.
- Lokalförsörjning, flytta Ringseröds gruppboende till Ågården och flytt av daglig verksamhet från Ävägen i Henån till Herrgården i Henån.
- Lokalförsörjning, nytt boende avseende socialpsykiatri/LSS år 2022.
- Lokalförsörjning, nya lokaler för arbetsmarknadsenheten.

Sektorsövergripande

- Ett nytt system för uppföljning av ekonomi och personalhantering införs 2020. Varje månad redovisas den ekonomiska prognosen kopplad till antalet timmar, sjukfrånvaro och målstyrning för flera verksamheter. Målet är att på ett pedagogiskt sätt kunna visa de effekter som personella val har på ekonomin och på så sätt öka kunskapen för att till sist nå en budget i balans. Målet är också att genom personalens delaktighet i ekonomin på enheten minska sjukskrivningstalen.
- Arbeta för att 2021 års budget och framåt täcker semesterfrånvaro och viss sjukfrånvaro för varje enhet inom hela sektorn
- Framtagande av ett gemensamt årshjul för sektorn, gällande arbetsmiljö egenkontroller, målarbete och uppföljningar.
- Fortsatt arbete med att genomlysna verksamheter som inte följer jämförbara kommuner gällande kostnader.
- Öka samarbetet inom närliggande Fyrbodals kommuner för hitta gemensamma samarbets områden som kan ge ekonomiska vinster.
- Ta fram äldreomsorgsplan samt vård och omsorgsplan.
- Arbeta för att göra sektor omsorg mer attraktiv för att få personal att söka lediga tjänster.
- Införande av digitala tjänster

Verksamhetsområde äldreomsorg

I den genomlysning av hemtjänsten som gjordes och antogs fanns flera förändringsförslag vilka verksamheten kommer att arbeta med under året, däribland;

- Förändring av arbetssätt kring inköp av dagligvaror i hemtjänsten genom web lösning av inköp till brukarna i samarbete med handlarna på Orust.
- Införande av nyckelfri hemtjänst
- Fortsätta arbetet med tydliga uppföljningar månadsvis mellan bistånd och verkställighet.
- Fortsätta arbetet med schemastruktur för att använda tilldelade resurser på bästa sätt

Men verksamheten kommer också att arbeta med att under 2021 öka det förebyggande arbetet för att minska på hemtjänstinsatser, genom start av en ny dagverksamhet med inriktning mot rehabilitering.

Vård och omsorg

- Ta fram striktare riktlinjer för hemtjänst och korttidsboende, för att hålla kostnaderna på en nivå som är jämförbar med jämförbara kommuner.
- Tydliga och regelbundna uppföljningar månadsvis mellan bistånd och verkställighet.
- Ett ökat samarbete med regionen för att ge brukarna rätt vårdinsatser.

Stöd och omsorg

Som redovisats tidigare i rapporten genomfördes även en genomlysning av verksamhetsområdet stöd och omsorg nedan listas ett flertal av de punkter som redovisades som förändringsförslag i den utredningen och som verksamheten kommer att arbeta med.

- Organisera och utföra samplanering mellan daglig verksamhet och gruppboheter LSS
- Arbetsorienterad sysselsättning med t ex arbetsförmedling
- Samplanering av interna och externa fritidsaktiviteter på gruppboheter LSS
- Organisera arbetsuppgifter för personer som har daglig verksamhet
- Se över nattbemanning på gruppboheter LSS
- Förtätning daglig verksamhet
- Förändra omsorgsresorna för brukare
- Hemmaplanslösning för korttidsverksamhet LSS
- Inrätta boendestöd 2021

Individ- och familjeomsorg

Fokus i verksamheten kommer att vara att fortsätta att arbeta utifrån den plan för individ och familjeomsorgen som antogs i början av 2019 men också att arbeta utifrån den plan för den ekonomiska utvecklingen som presenterats för utskottet i samband med arbetet med 2020 års budget och plan för åren därefter. Några punkter som ligger i dessa planer ses nedan:

- Fortsatt uppbyggnad av team för hemmaplansarbete med barn och familj
- Beroendestöd kopplat till socialpsykiatriboende
- Fördjupa samverkan mellan region, skola, polis och socialtjänst
- Implementera och genomföra barnkonventionen och Barnahus
- Införande av nya metoder för olika drogrelaterade avvänjningsprogram

2 Måluppfyllelse och analys

2.1 Attraktiv kommun

Mål	Kommentar	Måluppfyllelse
1. Ett omvittnat gott bemötande med hög servicenivå, tillgänglighet och rättssäkerhet (2019)	<p>Sektorn har goda resultat (Kolada) inom samtliga verksamhetsområden vad gäller bemötande, dock har det försämrats lite mot föregående år för äldreomsorgen. Sektorn har kontinuerligt under året arbetat på samtliga arbetsplatsträffar med frågan om gott bemötande. Äldreomsorgen har inom samtliga enheter arbetat med den nationella värdegrunden för äldreomsorg där ett av målområdena är gott bemötande. Inom Stöd och omsorg har gruppboendena arbetat med brukarinflytande genom så kallade Delaktighetsslingor. Individ och familjeomsorgen deltog för första gången i SKRs brukarundersökning under hösten.</p> <p>Inom individ och familjeomsorgen har organisationen under året arbetat intensivt med att förbättra kvaliteten och rättssäkerheten. Grunder för ett ledningssystem är lagda, kvalitetsledningsorganisation är uppbyggd men fortsätter att utvecklas, rutiner för Lex Sarah anmälningar är i funktion liksom förbättringsarbete utifrån detta och arbetet med egenkontroller är implementerat.</p>	
2. En trygg och omtyckt kommun att bo, leva, besöka och verka i (2019)	<p>I de brukarundersökningar inom äldreomsorgen deltar får verksamheten förhållandevis goda resultat, även om resultaten försämrats något mot föregående år. Utfallet indikerar ändå att brukarna i verksamheten känner sig trygga och generellt sett är nöjda med verksamheten.</p> <p>Under hösten har brukarundersökningar genomförts inom individ och familjeomsorgen, vilket inte gjorts tidigare. Resultaten bedöms som förhållandevis goda men en utvecklingspotential finns inom helhetssynen för verksamheten.</p>	
3. Synliggöra och stärka Orust identitet och goda värden (2019)	<p>Sektorn arbetar aktivt med att stärka kommunens identitet. Under året har ett flertal positiva artiklar skrivits om sektorns olika verksamhetsområden och dess aktiviteter. Kommunens kommunikatör har besök</p>	

Uppföljning med årsprognos

Mål	Kommentar	Måluppfyllelse
	ledningsgrupper inom sektorn för att diskutera arbetet kring de sociala kanalerna, grafiska profilen samt hur man kan arbeta med Orust som varumärke.	

Uppdrag	Kommentar	Utfall
k) Utöka antalet äldreboenden som kan drivas som intraprenader, ytterligare en intraprenad påbörjas under 2019, därefter fler intraprenader om möjligt under mandatperioden (Sektor omsorg)	Under 2019 har ingen ansökan inkommit för att starta intraprenad under 2020, vilket innebär att uppdraget inte uppfyllts för året. Däremot har intraprenad marknadsförts aktivt under året vilket lett till att uppstartsmöten genomförts med två enheter. Dessa enheter planerar att starta intraprenad till 2021.	◆
j) Skapa möjligheter för invånare och anhöriga att i gemenskap med boende äta lunch på äldreboenden, start 2019 (Sektor omsorg och sektor samhällsutveckling)	Invånare och anhöriga kommer från i början av februari 2020 ges möjlighet att äta lunch i gemenskap i Kaprifolgårdens café Tittin. Detta möjliggörs genom ett samarbete mellan flertalet verksamheter i kommunen.	●
b) Projekt "närlagad mat" på plats i ett testområde 2019. (Sektor omsorg).	Vid uppstartsmötet i september konstaterades att det inte var tillräckligt många brukare inom målgruppen för att genomföra projektet i ett distrikt. Beslut fattades därför om att genomföra uppdraget i samtliga hemtjänstdistrikt, under en längre period. Lättlagad mat genomförs i samtliga hemtjänstgrupper, men i mindre omfattning. I januari kommer sektorn fatta beslut om vilka kriterier som ska gälla för att i första hand erbjudas lättare matlagning före matlåda. Biståndsenheten kommer i fortsättningen, för de brukare som har behov av det och uppfyller kriterierna, informera om denna insats i första hand. Under första året (2020) räknar vi med att nå överenskommet delmål, vilket är totalt 30 brukare som har lättare matlagning. I februari 2020 informeras hemtjänstpersonal om att det kommer ske ett omtag gällande lättare matlagning	◆
l) Daglig verksamhet, dagpeng ökas enligt	Dagpengen inom daglig verksamhet höjdes från 37 kronor per dag till 60 kronor per dag, från den 1 januari 2019.	●

Uppföljning med årsprognos

Uppdrag	Kommentar	Utfall
budgetram 2019 (Sektor omsorg)		

Indikator	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse	Kommentar
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, andel (%)	97	99	◆	Brukarbedömningen bemötande landar på 97 % där vi tidigare haft 100 % vilket innebär en liten försämring.
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, andel (%)	94	99	◆	Utfallet för 2019 har minskat något mot föregående år.
Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), medelvärde	34	90	●	Mätning görs årligen i januari för året som gått. Arbete pågår med att ta fram underlag för 2019.
Helhetsbedömning kring nöjdheten med service/ verksamheten i brukar- och kundenkät	90	95	◆	Omsorgen har försämrat sina resultat något i brukarenkäterna avseende helhetssynen mot föregående år. Resultaten avseende bemötande kvarstår på en hög nivå så den sammantagna bedömningen är att omsorgen generellt sett har bra resultat i sina brukarundersökningar inom äldreomsorgen. Analyserar man de två verksamhetsområdena inom äldreomsorgen finns det inom särskilda boenden en utvecklingspotential. För att förbättra resultaten arbetar verksamheten med bland annat aktivt med den nationella värdegrunden inom äldreomsorgen men också med möjligheter till klagomål och synpunkter inom enheterna.
Brukarbedömning särskilt boende	80	88	◆	Brukarbedömning helhetssyn landar på 80 % vilket är en försämring mot

Indikator	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse	Kommentar
äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)				föregående år och vi når inte satt målvärde.
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	90	95		Utfallet för 2019 försämrades något och landade på 90 %, vilket innebär att satt målvärde inte uppnås.

2.2 Hållbarhet och hushållning

Mål	Kommentar	Måluppfyllelse
4. Minskad klimatpåverkan och fossilfritt samhälle (2019)	Sektorn har fortsatt att arbeta för att minska antalet bilar som drivs av fossila bränslen, samt att öka antalet elcyklar inom de verksamhetsområden där det är möjligt. Nya miljövänliga bilar har levererats och ersatt en del gamla.	
5. Hållbar ekonomisk hushållning som ger förutsättningar för framtida välfärd och tillväxt (2019)	Sektorns ekonomiska utfall är högre än de tilldelade ekonomiska medlen för året men däremot är utfallet inom det underskott som godkändes av KS i början av året, vilket innebär att målet ses som uppfyllt Flertalet aktiviteter har genomförts i det fortsatta arbetet för att sänka kostnaderna, vilka hittills har haft olika effekt på det ekonomiska utfallet. Samplanering och schemaoptimering har det arbetats med intensivt framförallt inom äldreomsorgen och stöd och omsorg, hemmaplanslösningar, kostnader för placeringar samt en översyn av EKB kostnaderna är också aktiviteter som påverkar utfallet i positiv riktning. Förutom detta har antalet konsulter inom individ och familjeomsorgen minskat kraftigt jämfört med föregående år vilket också minskat kostnaderna.	
6. Orust ska präglas av social, kulturell, miljömässig och materiell hållbarhet (2019)	Sektorns samtliga verksamheter arbetar aktivt med hållbarhet, inom det sociala området såväl som inom miljön som med materiell hållbarhet. Som ett led i detta har sektorns särskilda boenden i slutet av året blivit antagna till ett projekt som heter "Resurssmart äldreboende". Där arbetar man med att förebygga avfall för en minskad	

Uppföljning med årsprognos

Mål	Kommentar	Måluppfyllelse
	påverkan på miljön men även för att minska kostnaderna för inköp. Projektet startar upp i början av 2020.	

Uppdrag	Kommentar	Utfall
Minska koldioxidutsläpp från energi och transporter	Flertalet bilar har tagits bort under året på grund av ett minskat behov samt i samband med ett införande av elcyklar.	◆
m) Förbättra företagsklimatet genom samverkan mellan kommun och näringsliv. (Alla sektorer)	Sektorn arbetar kontinuerligt med att förbättra och utöka samverkan med bland annat primärvården genom de regelbundna Närsjukvårdmötena. Nytt avtal med regionen angående ungdomsmottagning och framtida samverkan har tecknats.	◆
n) Effektivisera våra interna och externa processer genom att arbeta sammanhållet mot smarta digitala lösningar i samtliga verksamheter, start 2019 (Alla sektorer)	Arbetet inom sektorn fortsätter utifrån den femåriga digitala plan som blev helt klar i februari. Utifrån denna plan har sektorn under året arbetat med införande av Lifecare handläggare, Lifecare utförare samt Lifecare meddelande (säker kommunikationstjänst). Man har även uppdaterat planeringsverktyget Laps Care till Lifecare Planering. Inom IFO pågår arbete med digital akthantering och personlig assistans har infört ett nytt digitalt administrativt verktyg (AiAi).”	◆

Indikator	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse	Kommentar
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl MFS, %	-	55	—	Fem elcyklar har köps in under 2019 för hemtjänsten. Förutom detta har antalet fordon minskats med 12 stycken, en bil har blivit inlöst av försäkringsbolaget, fyra är sålda och sedan inte ersatta och sju stycken är flyttade till andra verksamheter inom kommunen. Något indikatorvärde för året finns inte.
Budgetföljsamhet Sektor omsorg (%)	105	100	●	Utfallet för året avviker 5 procentenheter mot uppsatt målvärde. Däremot ligger avviken inom det underskott som sektorn

Indikator	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse	Kommentar
				aviserade för i uppdragsdokumentet för 2019-2021.
Minska antalet månader av försörjningsstödsinsatser	20,3	21,38	◆	Ett aktivt arbete gentemot klienterna innebär att satt målvärde uppnås.

2.3 Attraktiv arbetsgivare

Mål	Kommentar	Årsprognos
7. Jämställdhet och jämlikhet genomsyrar organisationen och ledarskapet (2019)	Omsorgsyrkena har traditionellt en högre andel kvinnor anställda och Orust är inget undantag. Sektor omsorg vid 2019 års slut 89,8 procent kvinnor och 10,2 procent män som månadsanställda och cheferna är fördelade 90,3 procent kvinnor och 9,7 procent män. Vid anställning strävar sektorn efter att anställa fler män till verksamheten. Under året har verksamhetsområdet stöd och omsorg arbetat med införandet av heltid som norm.	◆
8. En god och hälsofrämjande arbetsmiljö (2019)	Arbetet med Sunt arbetsliv har pågått under delar av 2019 och kommer att pågå under hela 2020. Inom Sunt arbetsliv arbetar utifrån att friska och attraktiva arbetsplatser är bättre rustade att möta de utmaningar som finns i kommunsektorn. Ett aktivt, systematiskt och långsiktigt arbete med friskfaktorerna i fokus, bidrar till en god arbetsmiljö, till att verksamheten utvecklas och till att medarbetarna håller i längden. Inom individ och familjeomsorgen har ett stort arbete med organisations och ledningsutveckling genomförts, vilket har lett till förbättringar i arbetsmiljön.	◆
9. Stolta medarbetare som är goda ambassadörer för kommunen (2019)	Flera av sektorns verksamhetsområden arbetar aktivt med ambassadörskap och vad det innebär att vara en god ambassadör. Kommunens kommunikator har besökt omsorgs ledningsgrupp för att föra en dialog kring ambassadörskap och hur vi arbetar för att stärka medarbetarnas stolthet för att ha Orust kommun som arbetsgivare.	◆

Indikator	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse	Kommentar
Medarbetarengagemang (HME) Sektor Omsorg - Ledarskapsindex	75	78		Flera verksamheter har under året haft förändringar på chefstjänsterna. Historiskt har denna typ av förändringar inte lett till någon större minskning av ledarskapsindex men däremot förhindrar dessa möjligtvis en större förbättring av densamma. Förändringen mot föregående år anses falla inom förväntat förändring utifrån de förändringar som varit i organisationen.
Sjukfrånvaro kommunalt anställda Sektor Omsorg (%)	12,4	8,3		Målvärdet för året uppnås inte och har försämrats mot tidigare år. Flera aktiviteter pågår för att minska sjuktalen bland annat samarbete med Sunt arbetsliv.
Medarbetarengagemang (HME) Sektor omsorg - Motivationsindex	76	77		Fortsatta förändringar i verksamheten såsom central schemaläggning leder till visst missnöje i verksamheten vilket bidragit till att verksamhetens målvärde inte uppnås.
Medarbetarengagemang (HME) Sektor omsorg - Totalindex	75	78		Flera förändringar inom sektorn, trots ett arbete utifrån framarbetad handlingsplan, har lett till att utfallet gentemot föregående år försämrats samt årets målvärde inte uppnås.

2.4 Urval av nyckeltal

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Trend
Antal beviljade hemtjänsttimmar	124 278	138 208	117 572	
Antal brukare med hemtjänst	343	433	424	
Antal brukare med försörjningsstöd	145	134	126	
Antal brukare med beslut om daglig verksamhet	55	47	51	
Antal brukare med beslut om gruppbostad	39	37	45	
Antal patienter inskrivna i hemsjukvården	416	430	397	

Uppföljning med årsprognos

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Trend
Antal placeringar barn och unga exkl. ensamkommande barn och unga	32	23	20	↗
Antal dagar med betalningsansvar	142	415	190	↗